

Jérôme Lejeune i św. Josemaría na Uniwersytecie Nawarry

Z okazji Światowego Dnia Osób z Zespołem Downa publikujemy artykuł z czasopisma *Studia et Documenta*, opisujący dzień, w którym Jérôme Lejeune, odkrywca przyczyny zespołu Downa, otrzymał doktorat „honoris causa” na Uniwersytecie Nawarry, w obecności św. Josemaríi, który był wielkim kanclerzem Uniwersytetu.

07-04-2022

Artykuł Los primeros doctores honoris causa de la Universidad de Navarra (1964-1975) [Pierwsi doktorzy *honoris causa* Uniwersytetu Nawarry] w *Studia et Documenta* (2014). Fragment, bez przypisów.

.....

(...) W tym samym piśmie wewnętrznym, w którym biuro kanclerza informowało rektorat o nadaniu godności bp. Hengsbachowi, sugerowano, żeby zaproponować «dwie osobistości o międzynarodowym prestiżu, świeckich, którym można by przyznać doktorat przy tej samej okazji». Rektorat, w porozumieniu z ośrodkami, wysłał listę pięciu nazwisk 18 października 1973 roku.

22 października natomiast wysłał drugą listę, na której Lejeune zajmował drugie miejsce (pierwszy był bp Hengsbach), zanim otrzymał pismo z biura kanclerza datowane na dzień 21, w którym przedstawiano rektoratowi możliwość przyznania doktoratu Lejeune'owi. Oznacza to, że przy tej okazji, zarówno biuro kanclerza, jak i rektorat zaproponowały równocześnie tę samą osobę.

Jérôme Lejeune urodził się w 1926 roku w Montrouge (Francja). Uzyskał doktorat w dziedzinie medycyny w 1951, natomiast w dziedzinie nauk przyrodniczych w 1961 roku. W 1952 roku podjął pracę w Państwowym Ośrodku Badań Naukowych w Paryżu, gdzie był dyrektorem do spraw badań. W 1964 roku został mianowany profesorem Katedry Genetyki Fundamentalnej Uniwersytetu w Paryżu, natomiast w rok później ordynatorem oddziału

genetyki fundamentalnej w Hôpital des Enfants Malades [Szpitalu Dziecięcym]. W 1968 roku objął stanowisko dyrektora wykonawczego Institut de Progénèse [Instytutu Progenezy], a dwa lata później został mianowany dziekanem Unité d'Enseignement et de Recherche [Jednostki Edukacji i Badań].

Profesor Lejeune stworzył podstawy cytogenetyki klinicznej, potwierdzając po raz pierwszy, że jeden z zespołów chorobowych – zespół Downa, mongolizm – jest skutkiem zaburzenia ludzkiego kariotypu: obecności potrojenia (trisomii) elementu 21. Odkrywa pierwszą translokację chromosomową u człowieka. Znajduje delecję krótkiego ramienia chromosomu 5, która determinuje zespół «cri del [sic] chat» [zespół kociego krzyku, zespół Lejeune'a]. Postuluje zjawisko aneusomii rekombinacyjnej. Dokonuje drobiazgowej analizy porównawczej

kariotypów człowieka i wyższych naczelnych. Słowa te zostały wypowiedziane przez laudatora, dr. Eduardo Ortiz de Landázuri, dziekana Wydziału Medycyny, w ramach laudacji promowanego doktora *honoris causa* dr. Jérôme'a Lejeune'a.

Profesor Lejeune był członkiem Królewskiego Towarzystwa Medycznego w Londynie i Północnoamerykańskiej Akademii Sztuk i Nauk w Bostonie. Zajmował ważne międzynarodowe stanowiska w Światowej Organizacji Zdrowia. Przyznano mu liczne nagrody, a liczba jego publikacji przekraczała wówczas setkę.

Lejeune'owi przyznano doktorat *honoris causa* poprzez Wydział Medycyny, zaś rolę laudatora pełnił dziekan wydziału, Eduardo Ortiz de Landázuri.

W życiorysie załączonym do propozycji biura kanclerza przedstawiono główny powód, dla którego proponowano tę właśnie osobę jako kandydata:

Umiał zdecydowanie bronić ludzkiego życia i godności osoby ludzkiej od pierwszej chwili jej istnienia. W swojej Katedrze Genetyki Fundamentalnej w Paryżu, w Akademii Nauk Moralnych i Politycznych w stolicy Francji, jako przewodniczący i założyciel Stowarzyszenia Laissez-les-vivre albo poprzez swoje liczne działania międzynarodowe dr Lejeune bronił – w wyniku jak najściślejszych badań genetycznych – konieczności ochrony ludzkiego życia od samej chwili poczęcia (Załącznik do wewnętrznej korespondencji Biura Kanclerza do Rektoratu, nr 3449/73, 21 października 1973 r.).

Podczas samej uroczystości, w swoim przemówieniu, bp Hengsbach

powiedział «przyłączam się tutaj do hołdu, jaki Uniwersytet Nawarry składa profesorowi Lejeune'owi». Istotnie można powiedzieć, że nadanie doktoratu *honoris causa* Lejeune'owi było hołdem z tytułu jego obrony życia.

W kontekście kryzysu, do którego, jak widzieliśmy, odniósł się biskup Essen, wielki kanclerz powiedział o dwóch nowych doktorach: «To osobiste zaangażowanie po stronie prawdy i życia, Monsignore Hengsbacha i profesora Lejeune'a nawiązuje do zaangażowania wielkich mistrzów wszystkich czasów, którzy to mistrzowie nie dali się porwać powierzchownej atmosferze ani nie dali się oszukać złudzeniu łatwej nowości. Ich przykład jest wspaniałym i dodającym otuchy bodźcem, kiedy [...] człowieczeństwo toczy bój ze straszliwym niebezpieczeństwem».

Kiedy Biuro Kanclerza zaproponowało rektoratowi nadanie doktoratu Lejeune'owi, użyło również następującego argumentu: «Broni w sposób bardzo aktywny chrześcijańskich zasad w kwestiach o bardzo istotnym znaczeniu dla społeczeństwa». W swoim wystąpieniu wielki kanclerz pochwalił «zdecydowaną obronę ludzkiego życia przez profesora Lejeune'a».

Poza tym obrona zasad chrześcijańskich w ramach pracy zawodowej i z perspektywy pozycji zawodowej była czymś całkowicie zgodnym z duchem Opus Dei i w związku z tym jedną z nauk, jakie Uniwersytet Nawarry gorąco pragnął przekazać swoim uczniom. I tak laudator podkreślił, jak profesor Lejeune walczy «przeciwko prawu legalnej aborcji przy pomocy najsubtelniejszych rozważań naukowych, będących wynikiem

najściślejszych badań genetycznych». Dlatego też powiedział: «Wydział Medycyny odczuwa nadzwyczajną radość, proponując profesora Lejeune'a jako współuczestnika tych samych zadań o takich samych ideałach».

Lejeune był przykładem odważnego i spójnego katolickiego naukowca, który bronił prawa naturalnego i nauki Kościoła z perspektywy swojego zawodu. Być może dlatego wielki kanclerz powiedział:

*Uniwersytet wie, że konieczny
obiektywizm naukowy słusznie
odrzuca wszelką ideową neutralność,
wszelką dwuznaczność, wszelki
konformizm, wszelkie tchórzostwo.
Umiłowanie prawdy angażuje całe
życie i całą pracę naukowca i
podtrzymuje męstwo jego uczciwości
wobec ewentualnych niewygodnych
sytuacji, dlatego że tej zaangażowanej
prawości nie zawsze odpowiada*

wizerunek w opinii publicznej
(Wystąpienie Wielkiego Kanclerza,
Prześwietnego i Przewielebnego
Mons. Josemaríi Escrivy de
Balaguer).

pdf | dokument generowany
automatycznie z [https://
dev.opusdei.org/pl-pl/article/jerome-
lejeune-i-sw-josemaria-na-
uniwersytecie-nawarry/](https://dev.opusdei.org/pl-pl/article/jerome-lejeune-i-sw-josemaria-na-uniwersytecie-nawarry/) (06-08-2025)